

4^η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (σημειώσεις)

A.) ΤΡΟΦΗ

- Η τροφή προσφέρει στον άνθρωπο χημική ενέργεια.
- Το ταξίδι της τροφής μέσα στον ανθρώπινο οργανισμό διαρκεί 30 ώρες.

B.) ΔΟΝΤΙΑ

- Τα δόντια είναι τα όργανα του πεπτικού συστήματος με τα οποία κόβουμε και μασάμε τις τροφές. Τα δόντια βρίσκονται στην πάνω και στην κάτω σιαγόνα της στοματικής κοιλότητας. Η οδοντοστοιχία μας αποτελείται από **κοπτήρες, κυνόδοντες, προγόμφιους και γομφίους**.
- Στον άνθρωπο αναπτύσσονται δύο γενιές δοντιών. Τα πρώτα δόντια που έχει ένα παιδί ονομάζονται **νεογιλά** και είναι 10 σε κάθε σιαγόνα. Περίπου στην ηλικία των έξι χρόνων τα νεογιλά δόντια αρχίζουν να πέφτουν. Στη θέση τους βγαίνουν τα **μόνιμα δόντια, που είναι 16 σε κάθε σιαγόνα (σύνολο 32)** :

Όνομα	Αριθμός	Περιγραφή	Λειτουργία
Κοπτήρες ή Τομείς	8	πλατιά με μικρή επιφάνεια	Κόβουν τροφές
Κυνόδοντες	4	μυτερά με μικρή επιφάνεια	Σχίζουν τροφές
Προγόμφιοι	8	Πλατιά με μεγάλη επιφάνεια	Μασάνε τροφές
Γομφίοι	12	Πλατιά με τη μεγαλύτερη »»	»» »»

Γ.) ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Αποτελείται από τα παρακάτω όργανα:

Όνομα	Λειτουργία
Στόμα	Μάσηση τροφής
Σιελογόνοι αδένες	Εκκρίνουν σάλιο και θα βοηθήσουν τη μασημένη τροφή να γλιστρήσει στον οισοφάγο
Οισοφάγος	Οδηγεί μέσω του γαστρικού σωλήνα την τροφή στο στομάχι
Στομάχι	Αλέθεται η τροφή
Συκώτι	Παράγει χολή και την αποθηκεύει στη χοληδόχο κύστη
Χοληδόχος κύστη	Στέλνει τη χολή στο τέλος του στομαχιού και στην αρχή του λεπτού εντέρου (δωδεκαδάκτυλο) για να κυλήσει πιο εύκολα η τροφή στο λεπτό έντερο.
Πάγκρεας	Παράγει χημικές ουσίες και τις στέλνει στο δωδεκαδάκτυλο
Λεπτό έντερο	Φιλτράρει τον πολτό της τροφής, στέλνει τις χρήσιμες ουσίες στο αίμα και τις περιττές στο παχύ έντερο
Παχύ έντερο	Οι άχρηστες ουσίες αποβάλλονται μέσω του πρωκτού

Τα δόντια μας

Δόντια

Όργανα του πεπτικού συστήματος

σχίζουμε

κόβουμε

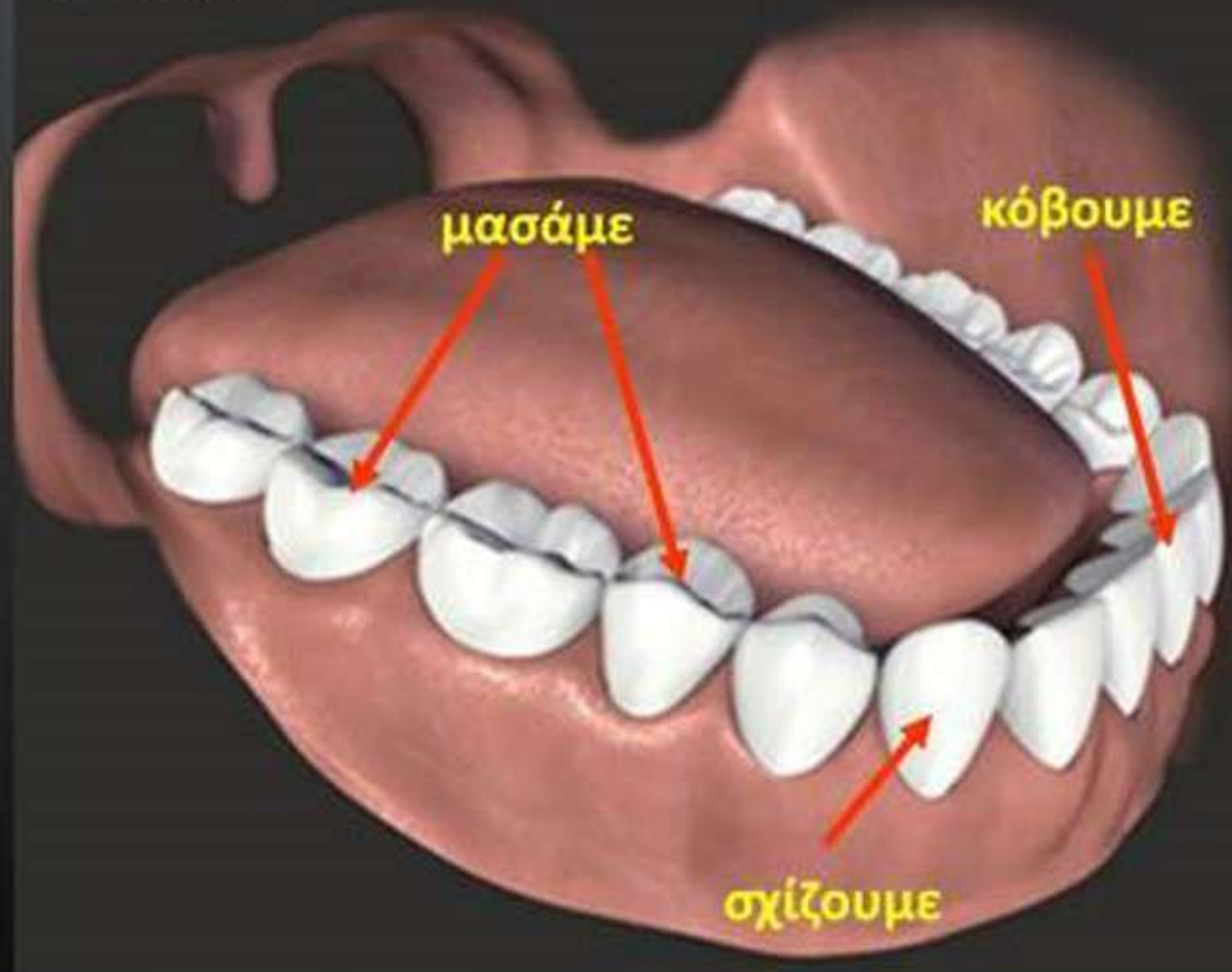
μασάμε

Επεξεργάζονται τις τροφές μαζί με τη γλώσσα και το σάλιο, πριν αυτές καταλήξουν στο στομάχι.

Χρειάζονται επίσης για να μιλάμε καθαρά και για να έχουμε όμορφο χαμόγελο

επάνω σιαγόνα

μασάμε

κόβουμε

σχίζουμε

Τα δόντια μας - Η αρχή του ταξιδιού της τροφής

Τα δόντια είναι τα όργανα του πεπτικού συστήματος με τα οποία κόβουμε και μασάμε τις τροφές. Τα δόντια βρίσκονται στην πάνω και στην κάτω σιαγόνα της στοματικής κοιλότητας. Η οδοντοστοιχία μας αποτελείται από **κοπήρες, κυνόδοντες, προγόμφιους** και **γομφίους**. Στον άνθρωπο αναπτύσσονται δύο γενιές δοντιών. Τα πρώτα δόντια που έχει ένα παιδί ονομάζονται **νεογιλά**. Περίπου στην ηλικία των έξι χρόνων τα νεογιλά δόντια αρχίζουν να πέφτουν. Στη θέση τους βγαίνουν τα **μόνιμα δόντια**.

Είδη δοντιών

Ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της ζωής του θα αποκτήσει
2 σύνολα από δόντια

νεογιλά

10 σε κάθε σιαγόνα
εμφάνιση: 6-12 μηνών
πέφτουν: 6-13 χρόνων

μόνιμα

16 σε κάθε σιαγόνα
εμφάνιση: από 6 χρόνων

Συμπέρασμα

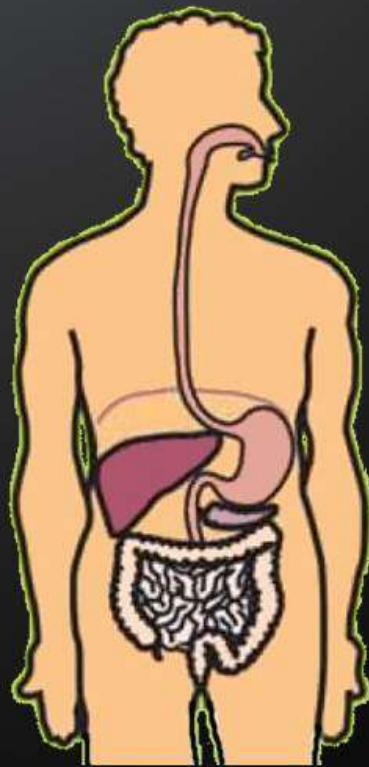
Με τα δόντια σχίζουμε, κόβουμε και μασάμε τις τροφές. Ανάλογα με το σχήμα και τη λειτουργία ονομάζουμε τα δόντια κοπτήρες, κυνόδοντες, προγόμφιους και γομφίους.

**Το ταξίδι της τροφής
συνεχίζεται**

Ο άνθρωπος, όπως και κάθε ζωντανός οργανισμός, για να μεγαλώσει και να ζήσει, έχει ανάγκη από θρεπτικές ουσίες, που τις παίρνει από τις τροφές.

Η επεξεργασία των τροφών και η μετατροπή τους σε πιο απλές ουσίες (θρεπτικές ουσίες) ονομάζεται **πέψη** και γίνεται στο **πεπτικό σύστημα** του ανθρώπου.

στόμα

σιελογόνοι αδένες

συκώτι

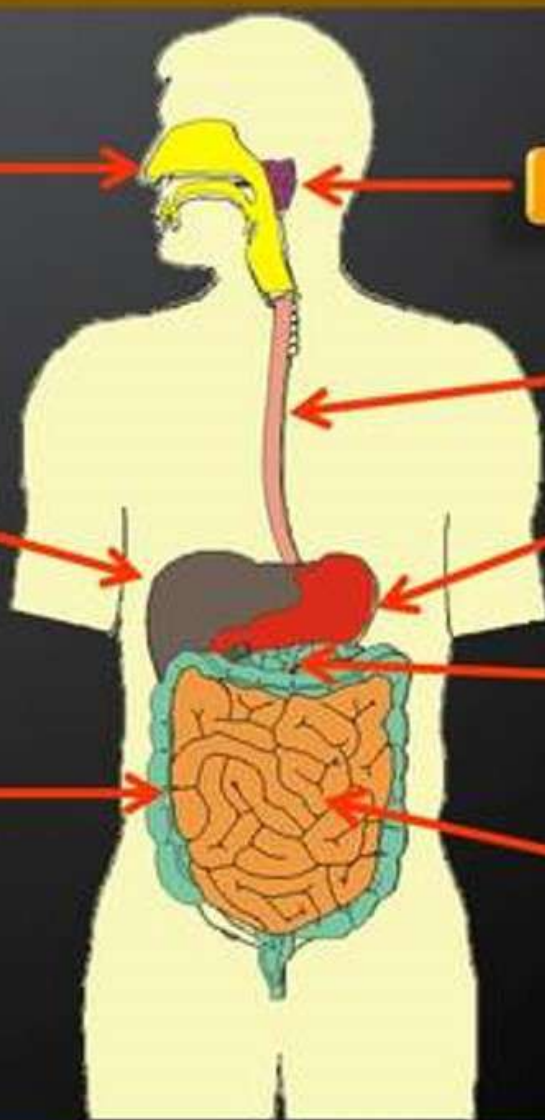
οισοφάγος

στομάχι

παχύ έντερο

πάγκρεας

λεπτό έντερο

Συμπέρασμα

Το σάλιο συμβάλλει στη διάσπαση του αμύλου των τροφών. Η χολή διασπά τα λίπη των τροφών.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ Ε΄ ΤΑΞΗ

ΤΟ ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΝΟΜΑ..... ΕΠΩΝΥΜΟ.....

1. Να αναφέρετε με τη σειρά τα όργανα του πεπτικού συστήματος του ανθρώπου:

α)..... β)..... γ)..... δ).....
ε)..... στ).....

2. Τα δόντια είναι όργανα του πεπτικού συστήματος. Μπορείτε να αναφερθείτε στη χρησιμότητά τους και να ονομάσετε τις κατηγορίες που χωρίζονται;

.....
.....
.....
.....
.....

3. Ποιες διαφορές έχουν τα νεογιλά δόντια από τα μόνιμα;

.....
.....
.....

4. Μπορείτε να γράψετε τα μέρη του δοντιού;

α)..... β)..... γ)..... δ).....
ε)..... στ).....

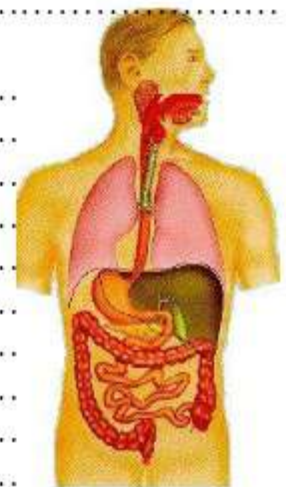

5. Γιατί πρέπει να βουρτσίζουμε τα δόντια μας συχνά;

.....
.....
.....

6. Μπορείτε να περιγράψετε το ταξίδι της τροφής;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Τι γνωρίζετε για το σάλιο και τη χολή; Πώς συμβάλλουν στην πέψη των τροφών;

.....
.....
.....

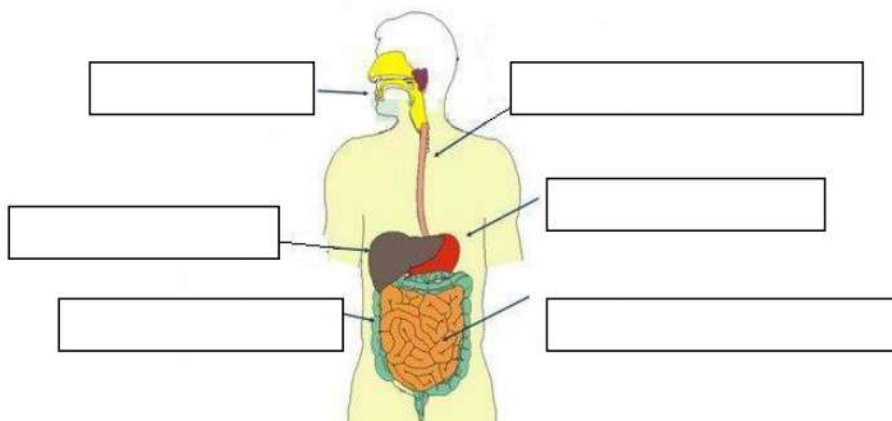
Πεπτικό Σύστημα

Όνομα: _____

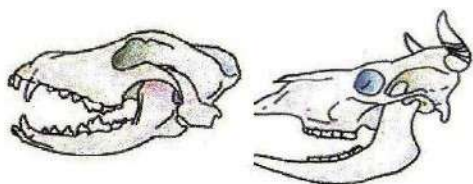
1. Να κάνεις την αντιστοίχιση

Λεπτό έντερο	☐	☐	Διάσπαση των λιπών
Οισοφάγος	☐	☐	Συνδέει το στόμα με το στομάχι
Στόμα	☐	☐	Τα ωφέλιμα στοιχεία των τροφών περνούν στο αίμα
Χολή	☐	☐	Μάσηση

2. Να συμπληρώσετε τα όργανα του πεπτικού συστήματος

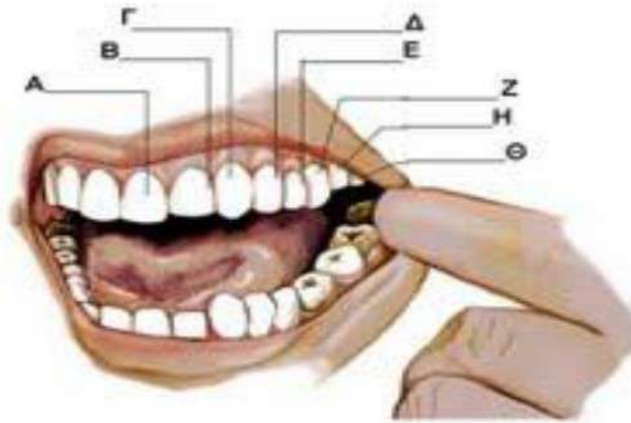
3. Στις παρακάτω εικόνες βλέπεις τα δόντια δύο διαφορετικών ζώων. Να σημειώσεις ποιο ζώο είναι φυτοφάγο και ποιο σαρκοφάγο και να δικαιολογήσεις την απάντησή σου.

(α)

(β)

4. Συμπλήρωσε την ονομασία των μόνιμων δοντιών

A) _____

B) _____

Γ) _____

Δ) _____

Ε) _____

Ζ) _____

Η) _____

Θ) _____

5. Να περιγράψετε το ταξίδι της τροφής

